

ปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดราชบุรี

Important Factor for Guidelines to Educate People in the Process Community Planning of Nongphok Sub-District Administrative Organization, ThawatBuri District, Roi Et Province.

ไชยันต์ เพ็งวิภาส¹, ดิลَا แสงวัฒนาชัย², พลเดช ชาร์ตัน³

Chaiyan Pengvipas¹, Dita Sangvatanachai², Pondej Choawarat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่เกิดจากท้องถิ่นที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชุมชนและผังเมืองรวม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดราชบุรี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรในชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดราชบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 180 คน และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 40 คน เพื่อตอบแบบสัมภาษณ์ สติ๊กที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตีความนำเสนอในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชุมชนและผังเมืองรวม คือ การไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน และปัญหาในด้านจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ 2) ปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน คือ แผนการให้ความรู้ ชุมชนความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) แนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน พบว่า ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น จัดประชุมประชาชนเพื่อสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนพัฒนาชุมชนกับ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท, สาขาวิชาการวางแผนพัฒนาชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและภูมิศาสตร์ ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, (086) 2271955, Email: mam8222@hotmail.com

² อาจารย์, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและภูมิศาสตร์ ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.

¹ Graduate student in Sustainable Urban and Environmental Development, Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University, (086) 2271955, Email: mam8222@hotmail.com

² Lecturer, Faculty of Architecture Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University, Advisor.

ประชาชน โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชามติ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากในด้านการประชุมประชามติกระบวนการวางแผนผังชุมชนมากที่สุด

คำสำคัญ : ปัจจัยสำคัญ, กระบวนการวางแผนผังชุมชน, การมีส่วนร่วม, กระบวนการประชาคม

Abstract

This research aimed to study 1) the problem caused from the community people lack of knowledge and comprehensive planning. 2) factors contributing to public's awareness in the processes of community planning of Nongphok Sub-District Administrative Organization, Thawat Buri District, Roi Et Province and 3) to propose guidelines for people from 9 villages in the area Nongphok Sub-District Administrative Organization. Their questionnaire was used from 180 persons selected by purposive sampling for answered interview questionnaire for 40 persons. The descriptive statistics statistical analysis of data were used by percentage, mean, standard deviation.

The result showed that 1) the problem caused by lack of knowledge about community planning and comprehensive planning revealed that most people have never offered an opinion or demands in public meeting in processes of community planning and the local administration meeting problems of inadequate personnel, 2) the factors contributing to the public's awareness in the processes of community planning included a given knowledge plan in terms of community, capability of the authorities and associated laws aspects, 3) guidelines for the preparation of the plan of given education in community planning indicated that campaigns to educate the public about the plan and community meetings should be increasing and held in order to lead to an understanding between the community planners and the public, through the ways of allocating the convenient meeting area for facilitating the people's travel to community meetings. Therefore, should be assigned for the public benefits from community meetings of the community to achieve maximum planning benefits.

Keywords: Important factor, Process Community planning, Participation, Civil Society Process

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 (1) ว่า “ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น” แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาก ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยมีลักษณะ การเข้าร่วมอย่างครบทวงจร ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารท้องถิ่น การประชาคมที่แท้จริง ซึ่งบทบาทของประชาชนที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ การเข้ามามีบทบาทในการจัดทำผังชุมชนและผังเมืองรวม ซึ่งโครงการ หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่มีผลต่อชุมชนหรือท้องถิ่นจะต้องผ่านการประชาคมของประชาชนภายในหมู่บ้าน เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชน และกำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้สามารถทราบถึงปัญหาของท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (เยาวลักษณ์ จันมาศ. 2556)

ในด้านการวางแผนชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จะมุ่งเน้นความสำคัญเกี่ยวกับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนแต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะภาคประชาชน ซึ่งยังมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนชุมชนที่ไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดข้อจำกัดต่อการพัฒนาเมืองในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้การขาดความรู้ความเข้าใจจากเป็นผลมาจากการให้ความรู้ เวลาที่ให้กับชุมชน งบประมาณ เทคโนโลยี และสื่อที่ใช้ ความรู้ความสามารถ ปริมาณเจ้าหน้าที่ ความขัดแย้งในชุมชน การรับฟังความคิดเห็น และ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคม รวมทั้ง กฎหมายผังเมืองที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ การวิเคราะห์ ตัวแปรต่างๆ ดังกล่าว จะช่วยให้สามารถสรุปถึง ปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่การค้นหาแนวทางการจัดทำแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดการ พัฒนาโดยภาพรวมและยังเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มาก ดังนั้น เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้พ้นจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของฝ่ายปกครองป้องกันมิให้เกิดการล่วงละเมิดสิทธิของบุคคล การผังเมืองจึงได้นำหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในการวางแผนชุมชน ในกระบวนการวางแผนและจัดทำ ผังเมือง กฎหมายก็ได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมืองในหลายขั้นตอน และหลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม ปกป้องสิทธิของตนเอง ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐ และตลอดจนยอมรับและเห็นชอบในผังเมืองที่จัดทำขึ้น

จากการศึกษาปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน และจัดทำผังเมืองรวม ในการประชุมรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการไม่ทราบข้อมูล หรือขาดความรู้ ความเข้าใจในผังเมืองรวม และกฎหมายผังเมืองรวม กฎหมายควบคุมอาคาร ซึ่งจะส่งผลให้ผังเมืองรวมที่จะนำมาใช้บังคับเป็นกฏหมายสำหรับประชาชนนำไปปฏิบัติตามข้อกำหนด ระบบโครงสร้างพื้นฐานและโครงการพัฒนาเมืองอาจมีผลกระทบต่อชุมชนหรือต่องอบต ซึ่งทางหน่วยงานที่ดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองก็ไม่ทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน เพื่อ

ศึกษาปัญหาที่เกิดจากท้องถิ่นที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนผังชุมชนและผังเมืองรวมและปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนผังชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเสนอเป็นแนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำการวางแผนผังชุมชน ที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำผังเมืองรวมเพื่อให้เป็นไปอย่างมีระบบและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากท้องถิ่นที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนผังชุมชนและผังเมืองรวม
- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนผังชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- เพื่อเสนอแนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำการวางแผนผังชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการศึกษา

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก จำนวน 4,071 คน 1,078 ครัวเรือน (สำนักงานบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง, 2555) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามหมู่บ้านและทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เฉพาะประชาชนที่ได้เข้าร่วมการประชุมกระบวนการวางแผนผังชุมชนหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอ

ชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 9 หมู่บ้าน จำนวน 180 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม และกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปรับปรุงมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างนอกเขตพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาคือองค์การบริหารส่วนตำบลมะอี อำเภอชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือจากความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า(Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ cronbach (Cronbach) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 70) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 40 ข้อ เพื่อรับรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน

ตอนที่ 4 ทัศนคติที่นำไปในกระบวนการวางแผนผังชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัวร์บุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 180 ชุด และเก็บได้ครบ 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มามีวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยการใช้คำตามเดียวกันหลาย ๆ คน และตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ ในกรณีที่ขัดแย้งกัน ใช้วิธีการตรวจสอบเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้จากเอกสารอื่น ๆ แล้วใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าข้อมูลของคร้มมีความน่าเชื่อถือกว่ากัน และวิจัยทำการวิเคราะห์สรุปอีกรอบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความ (Interpretation) เพื่อนำเสนอในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการข้องการวิจัย สามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาจากแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล พบร้า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-50 ปี ประกอบอาชีพรับราชการครัววิสาหกิจมีภูมิลำเนาอยู่ตำบลหนองพอก รายได้เฉลี่ยเดือนละ 10,001-25,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรีและมัธยมปลาย ม.6, ปวช, ตามลำดับ

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากท้องถิ่นที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนผังชุมชนและผังเมืองรวม พบร้า ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัยบุรี จังหวัดชัยบุรี อีกด้วย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยสนใจเรื่องความคิดเห็น หรือความต้องการในการประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนผังชุมชน เหตุผลสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของ

ประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน คือ ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง และหากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนผังชุมชน จะส่งผลให้เกิดปัญหาการไม่เห็นความสำคัญของผังเมือง และเหตุผลสำหรับการเข้ามาร่วมประชุมประชาคมกระบวนการวางแผนผังชุมชน เพราะถูกเกณฑ์เข้ามาร่วมประชุม ดังแสดงในตาราง 1

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนผังชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัยบุรี จังหวัดชัยบุรี อีกด้วย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจถึงแผนการให้ความรู้ในการจัดประชุมประชาคมว่าเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนผังชุมชนกับประชาชน การวางแผนผังชุมชน เป็นการจัดทำให้ผังชุมชนดีขึ้น และเป็นการจัดระบบของการวางแผน เป็นการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อยประชาคมและควรกำหนดให้มีการประชุมประชาคมต้องมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางแผนผังชุมชนและผังเมืองรวม ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนผังชุมชน แต่ไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนผังชุมชน และทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางแผนผังชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัยบุรี จังหวัดชัยบุรี อีกด้วย ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางแผนผังชุมชน ควรจัดให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น การจัดประชุมประชาคมเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนผังชุมชนกับประชาชน และการจัดประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนผังชุมชนเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่

ตาราง 1 ปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญ

ปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยเสนอกความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชนหรือไม่		
1) เคย	87	48.30
2) ไม่เคย	93	51.70
รวม	180	100.00
2. เพราะเหตุใดท่านจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน		
1) อยากรู้มาก็มีส่วนร่วมและร่วมแสดงความคิดเห็น	96	53.30
2) รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง	100	55.60
3) ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	101	56.10
4) ผู้อื่นซักถามให้เข้ามาร่วม	11	6.10
รวม	180	100.00
3. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นปัญหาและอุปสรรคในการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชนหรือไม่		
1) ไม่เป็น	-	-
2) เป็น ในด้าน.....		
- จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ	73	40.55
- การเปลี่ยนแปลง การโยกย้ายบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	59	32.77
- ความรู้เกี่ยวกับผังเมืองไม่เพียงพอ	48	26.68
- อื่นๆ ระบุ.....	-	-
รวม	180	100.00
4. ท่านคิดว่า หากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนชุมชน จะส่งผลให้เกิดปัญหาใดบ้าง		
1) ผังเมืองเป็นเรื่องไกลตัว	59	32.78
2) ไม่เห็นความสำคัญของผังเมือง	62	34.45
3) มักเห็นความสำคัญเฉพาะเรื่องที่กระทบกับตนโดยตรงเท่านั้น	33	18.33
4) ผังเมืองเป็นเรื่องของการอนุสิทธิ เป็นตัวควบคุมให้ตนเองไม่สามารถใช้ที่ดินได้ตามต้องการ	26	14.44
รวม	180	100.00
5. ท่านเข้ามาร่วมประชุมประชาคมกระบวนการวางแผนผังชุมชน เพราะ		
1) กฎหมายกำหนดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมือง	24	13.33
2) ต้องการมีส่วนร่วม	69	38.34
2) ถูกเกณฑ์เข้ามาร่วม	87	48.33
รวม	180	100.00

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อเสนอแนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการจัดทำการวางแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอชัยภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนต้องบูรณาการวางแผนชุมชนให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนผ่านสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง อย่างทั่วถึง และต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม และควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนมากขึ้น โดยการชี้นำให้เห็นถึงประโยชน์ของ การวางแผนเมืองรวม และชี้แจงความจำเป็นและความสำคัญของการวางแผนเมือง รวมถึงการจัดกิจกรรมการรวมกลุ่ม-ส่วนชาติ แบบกลุ่มย่อย เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดเป็นความตระหนักรู้ให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ สังคมแห่งภูมิปัญญา และจะกลายเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้าอย่างมีทิศทาง และส่งผลนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ในระยะยาว

2. ผลจากการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์ สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

แนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน พบว่า แนวทางการให้ความรู้ในกระบวนการวางแผนชุมชนที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยมีดังนี้ ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น การจัดประชุมประชาชนในการวางแผนชุมชนควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชุม และประชาชนได้รับประโยชน์จากการประชุมประชุมในกระบวนการวางแผนชุมชนมาก และควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชนด้วยการประสานงานกับผู้นำชุมชน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากห้องถังที่ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนชุมชนและผังเมืองรวม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน องค์การบริหารส่วนต้องบูรณาการ อำเภอชัยภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนชุมชน เหตุผลสำคัญคือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน คือ ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเองเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนห้องถังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในด้านจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านผังเมืองและการบูรณาการบังคับใช้กฎหมายในเขตตัวเมืองรวมเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย สุเทพ เจียมทิพย์ (2552) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองและการวางแผนเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อศึกษากระบวนการบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวมเมืองพุนพิน พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนเมืองรวม แต่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการตามขั้นตอนของ พ.ร.บ.การผังเมือง 2518 และการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมในห้องที่ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียงที่สามารถรับฟังได้หรือหนังสือพิมพ์ในห้องที่ให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า 1 เดือน ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย

กระทรวงเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามผังเมืองรวม ในส่วนของประชาชนนั้น ส่วนมากไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผังเมืองเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของการวางแผนผังเมืองในประเด็นของกฎกระทรวง และประชาชนเกือบทั้งหมดยังไม่ทราบถึงการปฏิบัติตามกฎกระทรวง และผังเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของการลงโทษเมื่อกระทำผิดต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงและผังเมืองรวมเมืองพุนพิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนผังชุมชน เพราะมองว่าผังเมืองเป็นเรื่องไม่สำคัญ และเป็นเรื่องที่ไกลตัว ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองได้ และเหตุผลสำคัญของการเข้ามาร่วมประชุมประชาคมกระบวนการวางแผนผังชุมชนของประชาชนส่วนใหญ่ คือ เข้ามาร่วมประชุมประชาคมเพื่อสูญเสียก่อให้เกิดปัญหานักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังมีค่านิยมการเข้าร่วมประชุมเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์มากกว่าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนผังชุมชนอย่างแท้จริง เพราะที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนที่มาเข้าร่วมการประชุมมีน้อยมาก และจะเป็นคนเดิมๆ ที่เคยเข้าร่วม อีกทั้งการกิจหน้าที่ในชีวิตประจำวันที่ไม่สามารถจะมาเข้าร่วมประชุมได้บ่อยครั้ง ความยืดหยุ่น ความน่าเบื่อในประชุม ความยากในเนื้อหาในวาระประชุม ระยะทางในการเดินทางมาเข้าร่วมประชุม และการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง จึงส่งผลให้ประชาชนที่มาเข้าร่วมไม่นิยมที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อลดเวลาในการประชุมให้เสร็จได้ไว จึงเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย ด้วยรูปแบบการประชุมที่มีขนาดเล็กลง ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลของพอก ควรสร้างบรรยากาศในการประชุมย่อยแบบเป็นกันเอง ซึ่งจะมีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น แลยังสามารถลดความขัดแย้งได้ง่าย อีกทั้งประชาชนยังสามารถแสดงความคิดเห็น และรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางเพื่อ

พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองรวม เมืองทั่วทิศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดย อัญชนา กลั่นเกล้า (2554) พบว่า การจัดทำผังเมืองนั้น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนเข้าร่วมการประชุมน้อย การประชุมรับฟังความคิดเห็นนั้นมีความหมายมากน้อยด้วยปัจจัยด้านเวลา สถานที่ การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง และปัญหาด้านเนื้อหาที่เข้าใจยาก นอกจากนี้ ยังพบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย ด้วยรูปแบบการประชุมที่มีขนาดเล็กลง บรรยายกาศเป็นกันเองมากขึ้น หมายความกับประเต็งอ่อนไหวและความขัดแย้ง อีกทั้งยังสามารถรับรู้ข้อมูลคิดเห็นจากประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริงจากประชาชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสอดคล้องกับการจัดทำผังเมืองเชียงใหม่ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 3 ฉบับที่ 4 กับการมีส่วนร่วมของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยจงรุณ ยุวศิลป์ (2556) จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการดำเนินงานทางด้านผังเมือง และมีการประกาศบังคับใช้ผังเมือง รวมถึง 4 ฉบับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึงประกาศกฎกระทรวงฉบับปัจจุบันปี พ.ศ.2555 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 ฉบับที่ 4) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำผังเมืองยังอยู่ในระดับต่ำและไม่มีประสิทธิภาพ พ布ว่า มีปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองอันจำกัด รวมถึงความรู้ด้านผลกระทบในด้านต่างๆ ที่มีต่อประชาชนและสังคม และปัญหาอันเกิดจากระบบทกษิณายและกลไกในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมนั่นเอง

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการให้ความรู้กับประชาชนในการวางแผนผังชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลของพอก อำเภอชรีวัชร์ จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ชุมชน ด้านแผนการให้ความรู้นั้น พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่

เข้าใจว่าเป็นการจัดประชุมประชาชนเพื่อการสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนชุมชนกับประชาชน โดยได้รับข้อมูลข่าวสารการวางแผนชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจากหนังสือจากทางราชการ ในข้อมูลข่าวสารของสื่อมีความชัดเจน และเหมาะสม ประชาชนทราบว่าการวางแผนชุมชนนั้นมีประโยชน์ต่อชุมชน แต่บประมาณที่พัฒนาชุมชนมีไม่เพียงพอ และท้องถิ่นควรมีแหล่งงบประมาณที่พัฒนาชุมชนจากแหล่งอื่น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก มีข้อจำกัดของงบประมาณในการจัดการดำเนินการโครงการแต่ละโครงการมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการการพัฒนาชุมชนของประชาชน ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาระยะยาวของประชาชนได้ แต่ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการวางแผนชุมชนนั้น เป็นการจัดทำให้ผังชุมชนดีขึ้น และเป็นการจัดระบบของการวางแผน ซึ่งควรกำหนดให้มีการประชุมประชาชน เป็นกลุ่มย่อยมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางแผนชุมชนและผังเมืองรวมส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางแผนชุมชนครบถ้วน เคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามาร่วมประชุมในการวางแผนชุมชน แต่ไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน เหตุผลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในกระบวนการวางแผนชุมชน พบว่า เพราะต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และรักษารสึกธิปะโยชน์ของตนเอง รวมทั้งอยากรู้ว่ามีส่วนร่วมและร่วมแสดงความคิดเห็น ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการรับฟังความคิดและความมีส่วนร่วมในกระบวนการประชุมมีประโยชน์ ในส่วนของความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่า มีความเหมาะสมในด้านงานเกี่ยวกับผังเมืองรวม และความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสมแล้ว ซึ่ง

เป็นการแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกนั้นไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคในปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน สำหรับด้านกฎหมาย พนบฯ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องกฎหมาย พรบ.ผังเมืองรวม พรบ.ควบคุมอาคาร และพรบ.ชุดดินถมดิน แต่ทราบถึงกระบวนการวางแผนและจัดทำผังชุมชน และผังเมืองรวมตาม พรบ.ผังเมืองรวม พ.ศ. 2518 ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกนั้นมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนเมือง ผังชุมชน แต่ยังมีความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะเนื้อหาของกฎหมายค่อนข้างทำความเข้าใจได้ยาก จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยสนใจในเรื่องของกฎหมาย แต่เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เคยได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน จึงมีความเข้าใจแล้วว่า การวางแผนเมืองนั้นเป็นกระบวนการแผนและพัฒนาเมืองเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่วางแผนนั้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเริ่มกลัวคาดจะเป็นผู้เสียผลประโยชน์ จึงต้องการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในลักษณะที่มีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อยประชาชน เพื่อที่จะได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกจึงควรมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดประชุมประชาชนในลักษณะกลุ่มย่อย เพื่อเป็นการลดภาระต่อการเรียนรู้ถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกระบวนการวางแผนเมือง ผังชุมชน และง่ายต่อการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังเป็นการลดความขัดแย้งและความเครียดในบรรยากาศการประชุมอย่างเป็นทางการอีกด้วย ลดความตึงเครียดในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการลดความขัดแย้งและการบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ รวมเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสุเทพ เจียมทิพย์ (2552) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองและการผังเมืองรวม

พุนพุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อศึกษากระบวนการบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวม เมืองพุนพิน พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการ วางแผนเมืองรวม แต่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการ ดำเนินการตามขั้นตอนของ พ.ร.บ.การผังเมือง 2518 และการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ ขาดการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจาย เสียงที่สามารถรับฟังได้หรือหนังสือพิมพ์ในท้องที่ ให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า 1 เดือน ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวมในท้องที่ ไม่ทราบถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและผังเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของการลงโทษเมื่อกระทำการต่อ การบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวมเมืองพุนพิน และสอดคล้องกับการศึกษาแนวทางเพื่อ พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ วางแผนเมืองรวม เมื่อห้าหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของอัญชนา กลั่นเกลา (2554) พบว่า การจัดทำ ผังเมืองนั้น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วม การประชุมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนเข้าร่วมการประชุมน้อย การประชุมรับ ฟังความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมน้อยด้วย ปัจจัยด้านเวลา สถานที่ การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่ว ถึง และปัญหาด้านเนื้อหาที่เข้าใจยาก นอกจากนี้ ยังพบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับรูปแบบการจัด ประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย ด้วยรูปแบบ การประชุมที่มีขนาดเล็กลง บรรยายภาพเป็นกันเอง มากขึ้น เหมาะสมกับประเด็นอ่อนไหวและความชัด แจ้ง อีกทั้งยังสามารถรับรู้ข้อมูลคิดเห็นจาก ประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริงจาก ประชาชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและ สอดคล้องกับ อนุวงศ์ ชาบุตร (2543) ได้ทำการ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน เมืองรวม ศึกษาเฉพาะกรณี ผังเมืองรวมเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาขั้นตอนและรูป แบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมือง รวม เพื่อศึกษาปัจจัยกลไกและช่องทางที่มีผลต่อ

การเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน เมืองรวม พบว่า ขั้นตอนและรูปแบบการมีส่วน ร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองที่ผ่านมาพบ ว่า ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ทุกขั้นตอน ได้แก่ การเข้าประชุม การสำรวจ วิเคราะห์ผังเมืองรวมกับหน่วยงานราชการ และการ เป็นกรรมการในการจัดทำผังเมือง ส่งผลให้การ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ แต่ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีในทางบวกต่อ การวางแผนเมืองรวม คือ ต้องการเห็นชุมชนของ ตนเองมีความเป็นระเบียบสวยงาม ส่งผลให้ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกับการวางแผนเมือง รวมระหว่างประชาชนกับภาครัฐ

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อเสนอ แนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ใน การจัดทำการวางแผนชุมชน องค์กรบริหารส่วน ตำบลหนองพอก อำเภอชัยบาดาล จังหวัดร้อยเอ็ด พบ ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้มีการ รณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมาก ขึ้น พร้อมทั้งเห็นด้วยว่า การจัดประชุมประชุม เป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนชุมชน กับประชาชนเพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการ วางแผนชุมชน เป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ด้วยการ ผ่านการประชุม ซึ่งในการจัดประชุมแต่ละครั้ง ควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุม เพื่อความสะดวก ในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน ซึ่งต้องให้ เจ้าหน้าที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ตัวพทหรือถ้อยคำที่เข้าใจ ง่ายต่อประชาชน และควรจะจัดตั้งผู้ประสานงาน ทางด้านผังชุมชนและผังเมืองรวมในระดับชุมชน นีองจากประชาชนรับรู้ถึงการได้รับประโยชน์จาก ในด้านการประชุมประชุมในกระบวนการวางแผนผัง ชุมชนมาก แต่กรณีในกระบวนการวางแผนชุมชน ก็ควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน และควรใช้สื่อที่มี ความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อมูลข่าวสาร แม้แต่ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูล ด้วยเช่นกัน และควรรับฟังความคิดและการมีส่วน

ร่วมในกระบวนการประชาคมของประชาชนด้วยเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในข้อมูลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนผังชุมชนมาก แต่มีความสำคัญในการเดินทางมาร่วมประชุม ในขณะที่ควรมีปรับปรุงในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน ความขัดแย้งในชุมชน และงบประมาณที่พัฒนาชุมชน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึงกระบวนการวางแผนและจัดทำผังชุมชน และผังเมืองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับภารกิจ วิสาหกิจ (2544) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนของประชาชนในการวางแผนเมือง : กรณีศึกษาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการจัดทำผังเมือง เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมือง และศึกษาวิเคราะห์กระบวนการวางแผนและจัดทำผังเมืองผ่านช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน และขั้นตอนของการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมือง รวม พนว่า ประชาชนให้ความสนใจมาร่วมประชุมจำนวนน้อยมาก ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจาก การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ วันและเวลาในการจัดประชุมไม่เหมาะสม หรืออาจจะเป็นกลุ่มที่เห็นชอบกับการดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองของกรมโยธาธิการและผังเมืองแล้วจึงไม่มาร่วมการประชุม เจ้าหน้าที่ใช้คำพิทักษ์เทคโนโลยีทางวิชาการมากเกินไป ยกต่อการเข้าใจของประชาชนนั่นเอง

2. ผลการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์
ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการให้ความรู้ในกระบวนการวางแผนผังชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น และการจัดประชุมประชาคม ในการวางแผนชุมชนควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสำคัญในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาคม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการวางแผนผังชุมชนมากขึ้น เพราะการจัดประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนผังชุมชน

เป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ ควรให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ชี้แจงด้วยการใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน ผ่านการประสานงานกับผู้นำชุมชน ควรจะจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังชุมชนและผังเมืองรวม ส่วนมากประชาชนเข้าใจว่า การจัดประชุมประชาคมเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนผังชุมชนกับประชาชน ซึ่งมีความชัดเจนของข้อมูลข่าวสาร แต่ควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน อีกทั้งความหมายของสื่อ ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ รูปแบบการจัดประชุมควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางแผนผังชุมชน เพราะจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมือง ซึ่งการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเมืองจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและชุมชน แม้ว่าจะมีการรับฟังความคิดและการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาคมในระดับมาก แต่ประชาชนส่วนมากยังคงไม่เข้าใจในข้อมูลสอดคล้องกับ สุเทพ เจียมทิพย์ (2552) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านผังเมือง และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในเขตผังเมืองรวมเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองและการผังเมืองรวมพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อศึกษากระบวนการบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวมเมืองพุนพิน พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนเมืองรวม แต่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการตามขั้นตอนของ พ.ร.บ.การผังเมือง 2518 และการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียงที่สามารถรับฟังได้หรือหนังสือพิมพ์ในท้องที่ให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า 1 เดือน ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายและผังเมืองรวมในท้องที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามผังเมืองรวม ในส่วนของประชาชนนั้น ส่วนมากไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผังเมือง

รวม โดยเฉพาะในเรื่องของการวางแผนเมืองในประเด็นของกฎกระทรวง และประชาชนเกือบทั้งหมดยังไม่ทราบถึงการปฏิบัติตามกฎกระทรวง และผังเมือง โดยเฉพาะในเรื่องของการลงโทษเมื่อกระทำผิดต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงและผังเมืองรวมเมืองพุนพิน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและการให้ความรู้แก่ประชาชนในการวางแผนเมือง มีความคิดที่สอดคล้องกันว่า การประชุมรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นนี้เหมาะสม เจ้าหน้าที่มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ก็มีความขัดแย้งในชุมชนมาก เช่นกัน จึงควรมีการปรับปรุงในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน การซึ่งลงข้อซักถามของเจ้าหน้าที่ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนและผังเมืองรวม นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึงกระบวนการวางแผนและจัดทำผังชุมชน และผังเมืองรวมตาม พรบ.ผังเมืองรวมพ.ศ. 2518 พรบ.ผังเมืองรวม พรบ.การผังเมืองพ.ศ. 2518 พรบ.ควบคุมอาคาร พรบ.ชุดดิน ถมดิน ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองรวม เมืองหัวทิศ จังหวัดปะจາบศรีรัชช์ โดย อัญชนา กลั่นเกล้า (2554) พบว่า การวางแผนเมืองนั้นถือเป็นการวางแผนและพัฒนาเมืองเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ทั่วไปนั้น มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น โดยการจัดทำผังเมืองนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนเข้าร่วมการประชุมน้อย เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่า การประชุมรับฟังความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมน้อยด้วย ปัจจัยด้านเวลา สถานที่ การประชาสัมพันธ์ ที่ไม่ทั่วถึง และปัญหาด้านเนื้อหาที่เข้าใจยาก นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย ด้วยรูปแบบการประชุมที่มีขนาดเล็กลง บรรยายกาศเป็น

กันเองมากขึ้น เหมาะสมกับประเด็นอ่อนไหวและความขัดแย้ง อีกทั้งยังสามารถรับรู้ข้อมูลคิดเห็นจากประชาชนอย่างทั่วถึง โดยได้ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการวางแผนเมืองว่า ควรปรับปรุงให้มีการประชุมกลุ่มย่อยด้วยร่วมด้วย โดยจัดแยกตามแต่ละการตรวจสอบการประชาสัมพันธ์ว่า เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนรากหญ้าได้เข้ามามีส่วนร่วมได้แทนที่จะเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ส่วนตน นั้นจะทำให้ขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นได้พบปัญหาและข้อคิดเห็นที่แท้จริงจากประชาชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สรุป

การศึกษาปัจจัยสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนการให้ความรู้แก่ประชาชนในกระบวนการวางแผนผังชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอก ขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนชุมชนและผังเมืองรวม คือ การเข้าร่วมประชุมที่ไม่เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมกระบวนการวางแผนชุมชน ถึงแม้ว่า ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนชุมชนอยู่ในระดับมาก แต่ความเข้าใจและทราบถึงเนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง/ผังชุมชนมีน้อยมาก เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับผังเมือง/ผังชุมชนมีเนื้อหาใจความที่เข้าใจยาก รวมถึงปัญหาในด้านจำนวนเจ้าหน้าที่บุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งทางองค์กรบริหารส่วนตำบลหนองพอกควร มีแนวทางการจัดทำแผนเกี่ยวกับการให้ความรู้ใน การจัดทำกระบวนการวางแผนชุมชน ด้วยการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น การจัดประชุมประชาชนเพื่อสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางแผนชุมชนกับประชาชน ด้วยการแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ประชาชนได้รับ

ประโยชน์จากการประชุมประชาคมในกระบวนการวางแผนชุมชน โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง/ผังชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และมีการแลกเปลี่ยนรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนผ่านสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั่วถึง และต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม
- ควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกระบวนการวางแผนชุมชนมากขึ้น โดยการชี้นำให้เห็นถึงประโยชน์ของ การวางแผนเมืองรวม และชี้แจงความจำเป็นและความสำคัญของการวางแผนเมือง

- ควรจัดกิจกรรมการรวมกลุ่ม- เสวนา ต่างๆ แบบกลุ่มย่อย โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง/ผังชุมชน เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดเป็นความตระหนัก และหากสามารถทำให้แพร่หลายในวงกว้าง จะทำให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์สังคม แห่งภูมิปัญญา และจะกลายเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน สังคมไปข้างหน้าอย่างมีทิศทาง และส่งผลนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ในระยะยาว

- ควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ในการบังคับหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ภาครัฐจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

- ควรจะประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผังเมืองในเชิงรุก รวมทั้งการจัดกิจกรรม เพื่อให้ความรู้และชี้แจงให้ประชาชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐ ให้เกิดความเข้าใจว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีการวางแผนเมือง รวม โดยผ่านสื่อทุกประเภทอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบด้วยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้ที่รับ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณประโยชน์ของการวางแผนเมืองและความจำเป็นที่มีต่อการพัฒนา สร้างความรู้สึกที่ดีให้ประชาชนทุกกลุ่มได้ มีความรักและห่วงใยในพื้นที่ ร่วมพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ให้มีการพัฒนาเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของภาครัฐ เพื่อรักษาสิทธิ และผลประโยชน์ของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร.ดิจิรา แสงวัฒนาชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คณบดีกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้คำชี้แนะนำและสนับสนุนให้กำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรวิภา วิลาชัย. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมือง: กรณีศึกษาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการจัดทำผ้าเมืองรวม. วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงรุ่ง บุตรศิลป์. (2556). การจัดทำผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 3 ฉบับที่ 4 กับการมีส่วนร่วมของประชาชน. ปริญญาวัตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามีืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สักดิ์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์. เยาวลักษณ์ จันทมาศ. (2556) ทรัพยากรและชุมชน. พิมพ์ที่ บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด : กรุงเทพฯ.
- สุเทพ เจียมทิพย์. (2552). ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านผังเมืองและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในเขตผังเมืองรวมเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาราชภัฏประ愷านศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุวงศ์ ชาบุตร. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองรวม ศึกษาเฉพาะกรณี ผังเมืองรวมเมืองพันธนิคม จังหวัดฉะบุรี. วิทยานิพนธ์วัตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชนา กลั่นเกล้า. (2554). แนวทางเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองรวมเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกela. ปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบและวางแผนชุมชนเมือง. มหาวิทยาลัยศิลปากร.